

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 369/2022-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., Kpt. Jaroša 29, Trenčín, IČO 47 256 907, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Barbora Koncová, LL.M., proti postupu Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 4839/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 4839/2016 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Martin sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 4839/2016 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Martin **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Martin **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **707,05 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 369/2022 z 23. júna 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu 21. decembra 2021, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 4839/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka doručila 28. novembra 2016 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie, ktorý 1. decembra 2016 požiadal okresný súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti vykonateľnému exekučnému titulu podal povinný v druhom rade žalobu, ktorú Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom č. k. 62 Cr 1/2017-67 z 23. novembra 2017 (právoplatný a vykonateľný 9. januára 2018, pozn.) zamietol. Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti okresného súdu súdny exekútor opakovane (25. januára 2017, 28. marca 2017, 30. januára 2018, 11. septembra 2018, 19. februára 2021 a 14. septembra 2021, pozn.) požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, avšak okresný súd zostal v napadnutom konaní nečinný, a to aj po tom, ako sťažovateľka adresovala predsedovi okresného súdu sťažnosti na prieťahy v konaní (datované 29. októbra 2020 a 14. septembra 2021, pozn.) a urgencie na konanie vo veci (datované 1. októbra 2021 a 14. decembra 2021, pozn.).

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

3. Z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu vyplýva, že súdny exekútor doručil okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie 5. decembra 2016, povinný v prvom rade bol 26. februára 2021 vymazaný z obchodného registra, povinný v druhom rade 7. januára 2021 zomrel, a po právoplatnosti uznesenia o dedičstve (uznesenie okresného súdu č. k. 17 D 29/2021-205 z 8. apríla 2022, pozn.) vydal okresný súd 18. mája 2022 poverenie na vykonanie exekúcie. Podpredseda okresného súdu spochybnil pasívnu legitímáciu povinného v druhom rade v rozhodcovskom, ako aj v exekučnom konaní a konštatoval, že sťažovateľka nie je vlastníkom vymáhanej pohľadávky, čo má za následok nielen absenciu jej aktívnej legitímácie na podanie žaloby na rozhodcovský súd, ale aj samotnej ústavnej sťažnosti. Z uvedených dôvodov okresný súd exekúciu postupom podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (zjavne účinného do 31. marca 2017, pozn.) vyhlási za neprípustnú, exekúciu zastaví a rozhodne aj o trovách exekúcie.

II.2. Replika sťažovateľky:

4. Podľa sťažovateľky podstatou ústavnej sťažnosti nie je posúdenie nesprávneho postupu okresného súdu, ale existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, ktorého je sťažovateľka od roku 2016 účastníkom, a to bez ohľadu na súčasné tvrdenia okresného súdu o jej aktívnej legitímácii, ktoré na podklade súvisiacich súdnych rozhodnutí rozporuje.

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté konanie nie je možné hodnotiť ako právne a skutkovo zložité, pretože exekučné konania predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 78/02, I. ÚS 374/2015) a v správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

9. Podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má však samotný okresný súd, ktorý po doručení žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (5. december 2016, pozn.) zostal v napadnutom konaní absolútne nečinný, a to aj napriek opakovaným urgenciám súdneho exekútora, sťažovateľky a pri absencii akýchkoľvek skutočností (s výnimkou zániku povinného v prvom rade a úmrtia povinného v druhom rade v roku 2021 – bližšie body 2 a 3 tohto nálezu, pozn.), ktoré by okresnému súdu bránili v napadnutom konaní rozhodnúť. Časový rámec, v ktorom okresný súd udelil poverenie na vykonanie exekúcie (18. máj 2022, pozn.), t. j. viac ako päť rokov od doručenia žiadosti súdneho exekútora, nie je z ústavného hľadiska akceptovateľný.

10. Pokiaľ ide o argumentáciu okresného súdu, ktorou namieta aktívnu legitimáciu sťažovateľky a prípustnosť exekúcie (bod 3 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd s prihliadnutím na obsah ústavnej sťažnosti rezultuje, že predmetom konania pred ústavným súdom je posudzovanie existencie a príčin zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Skúmanie predpokladov vedenia exekučného konania vrátane relevantného exekučného titulu a splnenia procesných podmienok je obligatórnou zákonnou povinnosťou okresného súdu (§ 44 ods. 2 a § 9a Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 v spojení s § 161 CSP). Preto ak sa okresný súd domnieva, že sťažovateľka nedisponuje aktívnou legitimáciou v exekučnom konaní, mal od doručenia žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie dostatočný časový priestor (viac ako päť rokov, pozn.), aby sa s predmetnou otázkou náležite vysporiadal, pričom až do právoplatného rozhodnutia o tejto otázke je potrebné presumovať, že subjekty vystupujúce v (exekučnom) konaní sú jeho účastníkmi, ak sa rozhoduje o ich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach. Navyše,

nesústredený je aj postup okresného súdu, ktorý na podklade rovnakého skutkového a dôkazného stavu síce poverenie na vykonanie exekúcie udelil, avšak následne zistil neprípustnosť exekúcie. V konklúzii uvedeného považuje ústavný súd argumentáciu okresného súdu za redundantnú.

11. Reflektujúc už prednesené skutočnosti, ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky. Keďže exekučné konanie nie je ako celok právoplatne skončené (bližšie bod 3 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

12. Sťažovateľka sa domáha aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

13. Ústavný súd priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur, t. j. spolu 384,08 eur, a za 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2022 (replika sťažovateľky) v sume jedenkrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume jedenkrát po 11,63 eur, t. j. spolu 205,13 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 117,84 eur (§ 18 ods. 3 vyhlášky), pretože aj keď právna zástupkyňa sťažovateľky sama nepreukázala skutočnosť, že je platiteľom DPH, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH, vedenom finančnou správou Slovenskej republiky, zistil, že právna zástupkyňa je platiteľom tejto nepriamej dane. K vyhľadávacej činnosti ústavný súd pristúpil z dôvodu, že si právna zástupkyňa trovy konania vyčíslila vrátane priznania DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu